

Mühendis Sen Kimsin?

Senin Bir Sürü Donanımın Var, Zekisin, Mühendislik Bölümünü Kazanmışsın...

Prof. Dr. Ahmet İNAM ile 12 Ağustos 2008 tarihinde ODTÜ'deki ofisinde dosya konumuza yönelik bir söyleşi gerçekleştirdik. İşlerinin yoğunluğuna rağmen bu söyleşi vasıtasıyla görüşlerini bizimle paylaşma olanağı verdiği için Sayın Prof. Dr. Ahmet İNAM'a çok teşekkür ediyoruz. Keyifle okuyacağınıza inanıyoruz...

Bülten söyleşi için size yazdığımız yazıda "bilim ve tekniği halkın hizmetine sunmayı" öncelediğimizi belirterek "Ülkemizde Mühendislik-Mimarlık mesleğini böyle bir anlayışla uygulayabilmenin felsefi temelleri ve olanakları ile uygulamadaki Mühendislik-Mimarlık eğitiminin bu açıdan irdelenmesine" ilişkin görüş ve değerlendirmenizi bizimle paylaşmanızı rica etmiştik. 2006 yılındaki mühendislik geliştirme eğitiminde "MÜHENDİS NEDİR?" başlıklı bir söyleşimize katılmıştınız. İsterseniz buradan başlayalım...

Daha çarpıcı başlık "Mühendis sen kimsin?" olabilir. Bir mühendisin, mühendislik mesleği olarak hayatta var olmayı seçmiş olması lazım. Asıl soru galiba şu: Mühendis mesleğini hayatının neresinde görüyor? Bu konuda bir yazı yazmıştım vaktinde, "Mesleğim benim neyim oluyor?" diye. Bazı insanlar için meslek hiçbir şey değildir sadece ekmek kapısıdır. Adam kendini tenisçi zanneder şair zanneder, arada bir memur olarak, ekmek parası için mesleğini yapar. Mesleği ile var olan insanlar için, mühendisçe var olma yolunu önemsiyorsa, bunu var oluş biçimi olarak görüyorsa mesleğini, o zaman "mühendis sen kimsin?" sorusu çok önemli. Mühendisin kendini var oluşu açısından sorgulaması, "ben bu ülkede ne iş yaparım, neye yararım?" sorusuyla boğuşması insan olma sorumluluğu açısından gereklidir. İşin metafizik boyutu da var elbette, "Ben bu dünyada neyim, hayatımın anlamı nedir?"

sorusuyla ortaya çıkan. Bu en geniş insan olma sorunu, yerel hale getirirsek bunu, "Ben bu ülkede ne iş yaparım? Ülkenin sorunları, gidişi doğrultusunda inançlarım ve görüşlerimin çizgisinde, ben neye hizmet etmekteyim, neye hizmet etmeliyim, neyi ummalı, neyi yapmalıyım?" Bütün bu soruların mühendis olarak yaşayan insanların temel ahlaki sorunlarını dile getirdiğini söyleyebiliriz. Herhangi bir Amerikalı mühendisin böyle sorular sorması bizimki kadar önemli değil. Türkiye'de mühendis olmak diye bir problem olduğunu düşünüyorum. Türkiye'de mühendis olan, bu ülkeye borçlu ve sorumlu olduğunu düşünen bir mühendisin sorması ve cevaplaması gereken sorular nedir? Soru sorabilmek de düşünmenin çok önemli bir aşamasıdır. Sadece sorulara yanıt aramayacağız, kendimizin de yeni sorular çıkartıp sorabilmesi gerek.. Bunun için Odaların çok önemli görevleri olduğunu düşünüyorum. Bu sorunlar mühendisin bu toplumda, bu kültürde yaşaması ile ilgili olduğu için etiği içine alıyor. Biz etik deyince; bu ayıp, bu günah, bu suç diye nitelendirdiğimiz eylemler bütünü, onlarla ilgili kuralları ve kuralların dayandığı ilkeleri anlıyoruz ama etik en geniş anlamıyla "Nasıl yaşayacağım?" sorusuna yanıt arayan konuları içine alır. Dolayısıyla, "Ben nasıl var olacağım?" sorusuyla birlikte, "Ben bu ülkede nasıl mühendislik yapabilirim?" "Bu ülkenin teknoloji politikaları nedir?" "Bu ülkenin yatırımları ne tarafa doğru gitmektedir?" "Bu ülkede gerçekten benim mühendis olarak teknoloji plânlamasına bir etkim var mı yok

mu, kime neye ne adına hangi inanca hizmet etmekteyim?" Soruları çok önemli sorular. Burada Odaların, mühendis arkadaşların bu tip ahlâki yaşama ile ilgili duyarlılıklarını köreltmemelerine keskinleştirmelerine yarayacak etkinliklerde bulunması gerek. Bunlar seminer olabilir, dergilerde yazılar olabilir, bu arkadaşları bir yere götürürsünüz diyelim Abant veya o civarda bir yerlere, herkes kendi parasını verebilir, orada kamp yapılabilir, bu tip soruların sorgulandığı tartışıldığı ortamlar hem mühendis arkadaşlar için alışlagelmiş rutin işlerin dışında bir iş yapmanın rahatlığını sağlar hem de hayatlarına dair sorgulamayı başlatabilir. Ayrıca bir mühendisler arası dayanışma ruhunu da geliştirebilir. "Ben bir mühendisler topluluğuna aitim" duygusunu geliştirebilir. Bizler bu ülkenin geleceği için hiçbir şey söylemeyecek miyiz, bir takım bürokratlar askerler politikacılar konuşacak, ama bu ülkenin teknokratik güçleriyle ilgili insanlar, burada patron olsun olmasın, buna akli erenler ve katkıda bulunanların gücü yok mudur? Bu ülkenin geleceği konusunda veya bu dünyanın gidişi konusunda mühendisin sözü yok mudur? Bu sorularla bir hareket başlatılabilir. Bu sorunları ciddiye alacak bir dünya ne kadar gerçekçidir o

ayrı sorun ama bana öyle geliyor ki, bu sorular, yalnızca mühendislerin değil ülkemizde ve dünyada yaşayan her akli başında, mürekkep yalamış, kendine aydın diyen her insanın sorması gereken sorulardır. Çünkü çok fazla alışkanlık kazandık hayata, o kadar gömüldük. Eskiler "gark olduk" derlerdi, sürüklenip gidiyoruz, yaşamıyoruz yaşattırıyoruz. Stadyumdan maç sonrası çıkarsın ya, herkes bir yere sürükleniyordur sen de onlarla beraber gidiyorsundur. Böyle bir durumda, kendi hayatımızı planlama, yorumlama, anlamlandırma gücü bulabilir miyiz? Bu soruya olumlu bir yanıt ancak sürekli sağlıklı iletişimle sağlanabilir. İnsanların bir araya gelip konuşması, söyleşmesi haberleşmesiyle. Dergiler bunun için anlamlı olabilir, internette açılan sayfalar önemli olabilir, sürekli haberleşme önemli olabilir. Spor

etkinlikleri, tiyatro etkinlikleri olabilir, kesinlikle mühendis arkadaşların böyle bir iklimi, böyle bir atmosferi, havayı teneffüs etmeleri iyi olur diye düşünüyorum.

Odalarn çok teknik sorgulama yaptığından da bahsetmiştiniz. Bu noktada, bugünkü yaptığımız söyleşi o teknik sorgulamayı kırmak adına yapılan bir şey...

Teknik sorgulama da yapılmalı. Odaların asli görevi böyle bir görevi de olduğunu düşünüyorum. Mühendisin nasıl yaşadığının saptanması örneğin, kaç lira maaş alır, -nasıl saptanacak bilmiyorum, sosyal bilimcilerle, bu konuda deneyimli arkadaşlarla- ortalama bir mühendis nasıl yaşar? Hangi filmleri seyrediyor, hangi dizileri izler, hayatından memnun mudur değil midir? Evli midir, karısıyla- kocasıyla özel hayatı nasıldır. Bir mühendisin hayatı nasıl gördüğü yaşadığı belirlenebilir çok önemli bir

şey. Dolayısıyla buradaki problemleri tanımak anlamak değiştirmek, hayatın dönüştürülmesinde bireylerin kendi hayatlarını dönüştürmeleri de önemlidir. Bunları küçük görmemek lazım. 'Düzen değişmediği sürece ben kendimi nasıl

değiştireyim' görüşü bizim 68 kuşağının görüşüydü. Düzen değişecek önce, sonra biz değişiriz. Düzenin arkasına saklanıp oradan tüyüyorduk. Bu düzende herkes çalışıyor biz de çalışacağız, borcumuzu ödemeyeceğiz rüşvetimizi alacağız. Bunu devrim adına yapan arkadaşlar vardı hazin olan buydu. Daha gerçekçi biçimde bireyin var oluşuna çok önem vererek yapmak lâzım. Devrimi bireyler yapacaktır hep bir araya gelmiş bireyler. Devrimi birey olabilmiş insanlar yapacaktır.

Bir yazınızda mühendislerin mutsuzluğundan bahsetmiştiniz, başka bir yazınızda da mutsuzluk ahlâksızlıktır demiştiniz. Bunu da şöyle temellendirmiştiniz yazınızda, 'mühendisler dünyaya dair sorumluluklarının çok fazla olduğunu düşünür bunu çözemedikleri için mutsuzluğa sürüklenir.'

Gerçekten böyle mi? Mühendislerin sanki dünyaya karşı sorumluluğu çok fazla. Bir arkadaşım Cumhuriyet Gazetesinde bir yazınızı okumuş yazınızdan, "Bu dünyayı gerçekten değiştirecek olan insanlar mühendisler" tespiti çıkartmış.

Ben ona inanıyorum. Mühendisin öyle bir donanımı var ki eğitim olarak, bilimden haberdirdir, teknolojiden haberdirdir, teknoloji yönetiminden haberdirdir. Ekonomiden haberdirdir, çünkü tasarladığı ya da işlettiği sistemi en uygun en rasyonel biçimde ucuzca çıkarması verimli çalışması lazım. Böyle bir donanıma sahip insan meslek olarak başka bir yerde yok. Bu da mühendisi edindiği donanımdan sorumlu kılıyor. Böyle bir donanıma sahip insansa, 21. Yüzyıl dünyasında, bu dünyanın çirkinliklerden temizlenmesinde, donanım olarak en iyi, en yatkın, en yetkin ve en etkin aday olabilir. Biraz da bunu mühendisleri kıskırtmak için söyledim. Mühendis

arkadaşlar ne duruyorsunuz, kahvede oyun oynamayı bırakın, siz, işinden bıkmış yorgun argın bezgin insanlar!. İşten çıkar çıkmaz lokale giden, kafayı çekerek, eve gidip kötü dizileri izlerken koltukta uyuyup kalan. Yazık, bu kadar enerji boşa gidiyor. Yaşama ustalığının bir mühendislik olduğunu düşünüyorum.

Mühendislik nedir, elimizdeki enerji ve kaynakları en rasyonel kullanabilmek. Senin bir sürü donanımın var zekisin mühendislik bölümünü kazanmışsın. O zekâ, o bilgi ve donanıma uygun hayatı oluşturamıyorsun, demek ki mühendisçe yaşayamıyorsun. Hayat mühendisi olamıyorsun. Hayatın sana sunduklarını çekip çeviremiyorsun onu yönetemiyorsun. İmâ edilirse, eğitimde çitlatılırsa, veya Odalardaki konuşmalarda, bazı mühendis arkadaşlar kendi hayatlarına daha farklı bakabilirler belki.. Bütün bu sorular mühendis olmayı var olma biçimi olarak gören "mühendisiz öyle yaşayıp gidiyoruz" demeyen arkadaşlar içindir. Mühendis olabileceğine bekçi de olabilirdi, bahçıvan da olabilirdi mesleği onun için hiçbir şey değilse, bu soruların bir anlamı yok.. Bu sorular

onun için sorun değildir. Mühendisin geleceği hazırlamada çok büyük olanak olduğunu düşünüyorum. Ben bunu söylediğim zaman mühendis arkadaşlar, şunları söyleyerek bu tezimi çürütmeye çalışıyorlar: "Mühendis patronun emrinde olan biridir, işçi sevmez, patron sevmez iki arada bir derede kalmış, bir taraftan işçi ya da kendisinin aşağısında bir teknisyen uğraşır onunla, yukarıda olan patron sürekli onu sağlamak ister. Benim mühendis olarak böyle özerkliğim yok ki dünyayı değiştireyim. Kahrolası hanede bakmak gereken çoluk çocuk var, annem, kayınvalidem var. Onlara para götürmem gerekiyor. Dünyayı değiştireceğim dediğim zaman patron beni kapıya bırakırsa ne olacak, kim bana yardım edecek. Sendikam mı, Odam mı, diğer mühendis arkadaşlar mı? Mühendisin gücü hiç yoktur, sıradan biridir o, kardeşim. Bu dünyada kimin gücü var, herhalde örgütlerin gücü olabilir. Örgütlerin daha güçlü örgütlerle ilişkisi nedir?

Bir meslek örgütünün ne kadar gücü olabilir" Çok haklı oldukları noktaları da var. Benim görüşüm şu: Bu iş uzun vadeli mücadeleyi gerektiriyor. Dünyanın daha güzel bir dünya olması çabası çok zaman alacak. Onun için çok acele etmemek lazım. Muhakkak patron ile dalaşmanın anlamı yoktur, çalıştığımız iş

yerinde de çok şey yapabiliriz. Patron buna evet diyebilir farkına bile varmayabilir, patronu yanımıza alabiliriz. Patron da belki büyük olasılıkla bizim gibi mühendistir. Sonuçta dünyanın düzeltilmesinde bazı patronlar farklı düşünebilirse de onları da yanımıza çekme imkânımız vardır. Bu bayrak yarışdır, birkaç kuşakla bitmeyecektir bu meşalenin sürekli taşınması lazım. Odaların. önemli işlevlerinden biri, genç mühendisleri mühendis adaylarını eğitmeye çalışmaktır Sorunları göstermeye çalışmaktır. Onların kendinden sonra gelecek diğer gençlere yardımcı olmaları, mühendislik bilinci, dünyaya ve ülkeye karşı sorumluluk bilinci vermeleri gerektiğini söyleyebiliriz. Odaların burada çok önemli işlevleri olduğunu düşünüyorum.

Yazınıza atıfta bulunalım, demişsiniz ki “dünyayı mühendis gibi görmek ne anlama gelmelidir, fırsatlardan yararlanma, kâr artırma, verimliliği yükseltme ama hangi insan için” bu noktadan sonra etikten bahsetmek gerekiyor. Yaşama koşullarında mutsuzluktan bahsetmek lazım. İki tane çerçeve çizmek gerektiğini düşünüyorum, meslek bir araçtır güç elde edebilmek gücünü kanıtlayabilmek için diye tanım yapmışsınız, arkasından etik ahlâk dediğimiz kavramların sadece kendi yaşam alanımızla kendi mesleğimizle tanımlanabileceğini söylemişsiniz. Bunun bütünlüklü tanımı olduğunu ifade ederek şöyle demişsiniz, “biz mesleğimizde değil mesleğimizle ahlâklı oluruz”. Biraz bunu açabilir misiniz?

Mesleğimizle ahlâklı olmak mesleğimizde ahlâklı olmayı da içine alan ama mesleğimiz dışında yaşadığımızda yani mesleğimiz dışındaki insanlarla, akrabalarla, eşimizle dostumuzla arkadaşımızla, mahallemizdeki bakkalla diğer insanlarla ilişkilerimizde dürüst olmak, onları sömürmemek, adil olmak yalan söylememek borcumuzu ödemek anlamına geliyor. Dolayısıyla insan olarak “ahlâklı yaşamak” gibi bir kavramı vermek lazım ki o kavram ışığında mühendis kendini mesleğinde ahlâklı görebilsin. Yoksa sadece mesleğinde ahlâklı olmak gibi dar bakış açısıyla gittiğimizde, oradan iyi bir mühendis çıkması da zordur. Hayat öyle birbirinden büyük kesin duvarlarla ayrılmıyor. Bu benim mühendislik mesleğim, bu mühendislik dışı hayatım diye ayıramıyorsunuz. Dolayısıyla insan olarak, ahlâk ve estetik açıdan güzel bir insan olmak, bütün bir insan olmak demek. İnsanca güzellik, hem ahlâklı olmayı hem de estetik olmayı gerektiriyor. Ahlâklı insansanız, diğer insanlara çirkin görünmemek zorundasınız. Görüntü olarak onları üzecek, rahatsız edecek görüntü taşımamaya dikkat etmek, estetik olarak hayatın güzelliklerini yaşayabilmeye çalışmalısınız. Hayatın seviyesi düzeyi yüksek tatlarını kavramak, sanat yapıtlarıyla ilişkiye geçebilmek kaçınılmazdır sizin için. Hayatımızı

Hayatımızı güzelleştirecek ne kadar çok şey yapabiliriz. Yaşama mühendisliği örneğin. Mühendisin kendi mühendisliğinin yanında yaşama mühendisi, yaşama ustası olması lazım. Hayat bize bir sürü olanakları ile geliyor, o olanakları en güzel şekilde nasıl kullanabilirim? Yaşama ustalığı yaşama mühendisliğidir, mühendisliği böyle anlamak gerek.

belki Foucault'unun deyimi ile şiirleştirebilmek, şiir gibi yaşayabilmek gerekir. Hayatını şiir gibi yaşayan mühendis, fabrikanın yağından kirinden pasından, makine plânlamalarından, gürültülerden, ihalelerden, para hesaplarından kopmuş demeyeceğim, onlardan çıkarak onlardan gelerek güzellikleri yaşayabilen ne bileyim bir çello çalabilen, gitar çalabilen şarkı söyleyebilen söyleyemiyorsa dinleyebilen, oyunculuk yapabilen mühendistir o. Hayatımızı güzelleştirecek ne kadar çok şey yapabiliriz. Yaşama mühendisliği örneğin. Mühendisin kendi mühendisliğinin yanında yaşama mühendisi, yaşama ustası olması lazım. Hayat bize bir sürü olanakları ile geliyor, o olanakları en güzel şekilde nasıl kullanabilirim? Yaşama

ustalığı yaşama mühendisliğidir, mühendisliği böyle anlamak gerek. Böyle algıladığınız zaman bilge dediğimiz insan tipine giriyorsunuz. Yaşama sırasında büyük sorunlarla karşılaşmış, acılarla travmalarla karşılaşmış onların üstesinden gelebilmiş sorunlarını çözebilmiş, hayatın sıkıntılarından kaçmamış üzerlerini

örtmemiş, saklamamış, odasındaki kiri pası çöpü halının altına süpürmemiş kendisiyle korkmadan yüzleşebilen bilge insan olarak mühendis. Bir mühendis bilge. Bilge insan deyince hesap kitaptan anlamayan, garip dualar okuyan insanlar anlaşılıyor. Neden öyle olsun. Bilge adam belki arabasının altına girip akü bozulmuşsa tamir edeyim diyen insan olmaz mı? Mühendis hıyar olmak zorunda mıdır? Adam mühendisim diye kaba olacak. Neden böyle olsun. Mühendis şiirden anlayabilir, çok güzel kanun çalabilir, ıslık da çalabilir. Sevgilisine şiirler okur espri yapıp kızı gülmekten öldürebilir. Böyle bir imaj var galiba. Bir odun insandır, hayatı şantiyelerde geçmiştir, ihale gerilimleri ile geçmiştir, eve gelir çoluk çocuğu vardır görmez, bilgisayar başında hesap kitap yapar, muzdarip, asabi, sevgisiz... Kimmiş mühendis müteahhit Kemal bilmem ne oğlu. Hayret edilecek bir şey. Bu imaj yıkılabilir. Mühendislik okuyan öğrenciler cin gibi. Ben bu dönem Aşk Felsefesi diye ders açtım.. En başarılı olan arkadaşlardan

birisi makine mühendisliğinde okuyan bir çocuk. Mühendislik kafası diye bir şey var, öyle bir bakışın varsa hayata karşı, aşkı, insanın değerlerini anlayabilirsin. Bu konu biraz da bizim mühendisi nasıl yetiştireceğimiz sorusuyla ilgili. Adama hep makine tasarla, optimize et, verimini yükselt, kazancını artır, rakiplerini geç diye doldurup yetiştirip bunları piyasaya sürdüğünüz zaman bu acımasız insan olabilir. Üç kuruş için arkadaşını da satabilir muhtaç elemanını atabilir dışarı rahatlıkla. Ama insani değerleri olan hayatı anlamış sanata düşünceye güzelliğe önem veren insansa, neden başarılı olmasın? Başarılı olmayı engeller mi bilge insan olmak? İkisi bir arada gidebilir. Bizim

mühendislerimiz içinde Cumhurbaşkanı olanlar var. Onlarda böyle bir estetik ve ahlâki yükselme bulabiliyor muyuz? Hayatı pratik tarafından alıp belki maneviyatı mühendisçe görüyorlar. Ben tersini söylüyorum: Mühendisliği manevi ışıkla görmek gerek. Manevi deyince sanat, felsefe, din gibi şeyleri anlıyorum. Maneviyatı mühendisçe görmeyi değil, mühendisliği manevi ışıkla görmek diyorum. İster ateist olun ister materyalist olun, gönül sahibi iseniz, maneviyatı yaşayabilirsiniz. Maneviyat dindar insanların tekelinde olan bir şey değildir. Bence materyalist insanın maneviyatı daha güçlü daha sağlamdır diye düşünüyorum. Onu bilemeyiz kimde ne var ama! İnsan sevgisi saygısı, ahlâk anlayışı açısından bu yapılabilir bu tip konuları açmak ve mühendislerle konuşmak lazım. "Ey mühendis sen kimsin?" sorusunun önemli olduğunu göstermeliyiz: "Ey doktor sen kimsin?" diye de sormak lazım. "Ey akademisyen sen kimsin?" Benzeri ağır problemlerin akademisyenlerde de olduğunu görüyorum. Akademik hayatın koktuğunu yer yer görmekteyim bir akademisyen olarak. Orada da akademisyen "Ben kimim?" diye sormuyor. Bir sürü megalomanyak insanın dolaştığı yer akademi ortamı. Şişik egolarıyla dolaşan tuhaf insanların olduğu yer olmaya başlıyor akademi. Oysa o kadar okumuş deneyimli insanların biraz daha güzel bilge insan olma eğilimi göstermelerini bekliyoruz

ama olmuyor.

Mühendislik dediğiniz sadece mekanik ve teknik süreç değildir, dünyaya öyle bakmamak lazım. Mühendislik eğitimine de diğer disiplinlerle ortaklaşa programlar oluşturmak mümkün değil midir?

Felsefeden, sosyolojiden vs.'den, böyle bir mühendislik eğitim, bir kredilik mutluluk dersi koyup her şeyi halledelim gibi olmuyor

ama yaşadığı toplumu bilen insanı tanıyan ya da tanıması gereken mühendis yetiştirmek mümkün değil midir?

Bu mümkündür. Sanıyorum eğitime farklı bakmakla mümkün olabilir. Şöyle bir şey yapılabilir, bazı üniversitelerde

uygulanıyor, hangi bölüme girersen gir bütün bölümler bir sene aynı şeyleri okuyacak. Nedir, uygarlık tarihi, ahlak, dinler tarihi, estetik böyle şeyler okutacaksın. Diferansiyel denklemler sonra gelecek. Veya normal bölüm derslerini alırken böyle dersleri almaya devam edecekler dört yıl boyunca. Başka bölümdeki öğrencilerle birlikte yaşayacaklar. Bu etkileşim de önemli. Bazı bilgiler kitaplardan değil etkileşimle öğreniliyor. Makine mühendisi olacak arkadaş bir psikoloji, sosyoloji, edebiyat öğrencisi ile, bir inşaat mühendisi öğrencisi, İngiliz edebiyatçısıyla konuşabilse. Bu arkadaşlıklarla farklı dünyaların olduğunu algılayabilmeli bir mühendislik öğrencisi.. Mühendisleri ayrı bir yerde izole ettiğinde onlar birbirine bakıp sanattan, kültürden uzak hayat sürmeye başlıyorlar. Hesap kitap para pul kaygıları içinde. Hayatın farklı yüzleri var. Farklı yüzlerle tanışacak şekilde bir eğitim programı yapılabilir diye düşünüyorum. Teknik üniversitelerde sosyal bölümler var. İTÜ'de yoktu artık var orada konservatuar bile var, oraya bağlı. Dolayısıyla teknik üniversite olmak demek yalnız teknik eğitim alan insanların okuduğu okullar değil. Tekniğin anlamı 19. yüzyıldaki anlamından çok farklıdır. Şimdiki teknik, daha yumuşak, daha insana yönelik, çünkü bu hem teknik aletleri üretme aşamasında hem bunların pazarlanıp satılmasında çok önemli. İnsanı tanımak, insanın kültürel estetik değerlerini tanıyarak,

makinelere, aletleri dizayn edeceksiniz, üreteceksiniz. Ona göre satışını yapacaksınız. Onun için bir mühendis, insanı tanıyan, insanın iç dünyasını bilen bir insan olması mesleği gereği kaçınılmaz görünüyor.

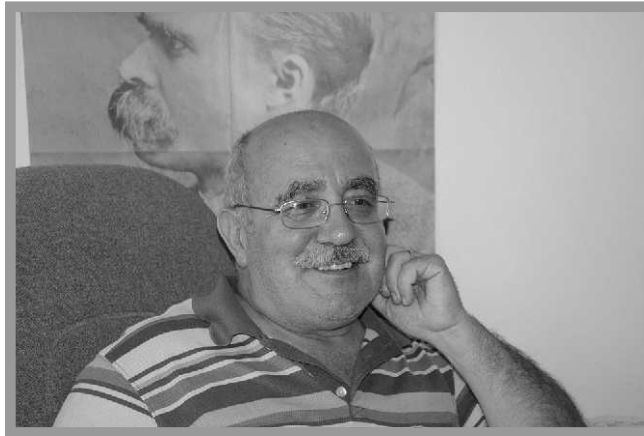
Bir elektrik mühendisi ve felsefe bölümü öğretim görevlisi olarak Ahmet İnam'ın yaşamındaki mühendislik veya teknoloji ne kadar iç içe geçmiştir nasıl bir etkileşim var şu anda?

İyi bir mühendis olmadım hiçbir zaman. Felsefe okumasaydım bunalımlı bir mühendis olurdu diyerek düşünüyorum. Belki de baştan benim mühendis olmamda problem vardı, başka bir şey olmam gerekiyordu. Bizim zamanımızda mühendislik toplum içinde itibarlı saygı değer meslek olarak gözükmüyordu. Belki onun için ailemin zorlamasıyla bu bölümü seçmiş olabilirim ama mühendislik okumanın bana çok şey öğrettiğini söyleyebilirim. Bütün bu söylediğim şeyleri felsefeden çıkarmadım mühendislikten çıkardım. Mühendis problemleri görebilendir, bir mühendis demek sahip olduğu genel bilgileri özel durumlara uygulayabilen biri demektir. İnşaat alanında diyelim her barajın kendine özgü yapımında problemler çıkar, belki hiçbir kitabın yazmadığı sorunları çözmek zorundadır. Genel geçer bilgileri özel durumlara uygulama becerisi ki büyük yaratıcılık gerektirir.

Mühendisliğin böyle bir tarafı var. Bizi öğrenci iken şöyle eğittiler, "iyi bir mühendis bir sürü bilgiyi kafasında yük olarak taşıyan değildir, iyi bir mühendis gerektiğinde hangi bilgiyi nereden bulabileceğini bilebilen mühendistir."

Sosyal bilimleri okurken müthiş bir ilkeydi. Onun için bir sürü yük taşımadım hiçbir zaman, neyi ne zaman nasıl bulabileceğimi onunla ne yapacağımı plânlayabilmek mühendisliğin bana getirdiği bir şeydir. Mühendis olmanın anlamının ne olduğu meselesini mühendislik eğitiminde sorgulamak, mühendis yetiştiren eğitici arkadaşlara bir biçimde hissettirmek lazım. Bir çoğunun hissettiğini düşünüyorum,

bir mühendis sadece mesleğinin içinde dar alanda kaldığında bir çok şeyi göremiyor, biraz mesleğine yukarıdan bakabilen, hayatın içinde yaptığı işi görebilen uzak görüşlü geniş görüşlü eğitimcilerle ihtiyaç var. Mühendisliği yalnız bir takım teknik problemlerin çözümü olarak görmek, 21. yüzyıl mühendislik eğitiminde çok dar ve eksik bakış açısı. Hayatı algılayabilmek, hayatın gidişini siyasetiyle, sanatıyla, felsefesiyle, edebiyatıyla okuyabilen bütün bunlardan haberli eğitimcilerle ihtiyaç var. Dolayısıyla mühendisliğin bana öğrettiği öyle bir şeydir. Belki de mühendisliğin öğrettiği, bu gezegende bundan sonra sürecek hayatın çok büyük sorunlar felaketler taşımaması için problemleri önceden görüp onları yeni bir ışıkla aydınlatmaya çalışmak, basmakalıp bilgilerden ezberden kurtulabilmek olgusudur. Çünkü mühendis yeni olana, yeni problemlere yeni çözümler getirebilen insan demektir. Dolayısıyla yeniyi farklı olanı görebilen insan demektir. Bu tavır ve anlayışı, yalnız mühendislik eğitiminde değil, sosyal bilimler okuyanlara da vermek gerek. Benzer sorunlar matematik, fizik, fen bilimleri eğitiminde de var. Gençlerin dünyaya hazırlanmasında eğitimin oluşturulmasında problemler var, yeterince güçlü insan yetiştirmede sorunlarımız var hem ülkemizde hem ülke dışında diye düşünüyorum. Bütün bunlara mühendis gözlüğüyle cevap vermek imkânı var.

Sonuçta şunu anladım: Mühendis insan, iyi bir mühendis insan, eski zamanın bilgesinden çok farklı değildir. Bilge insandır. Eskiden hayatın problemlerine karşı sıkıntıları olan insanların problemlerini çözebilen kabilelerde büyücüler var, doktorlar var

hastalıkları iyileştiriyor. O mühendistir, hekim de bir mühendistir teknik bir insandır. Şu anda kendisine mühendis dediğimiz insanlar da öyledir, bütün bunlar eski yaşam biçiminin bilgeleridir. Onu hatırlatmak gerek. Mühendisler kendilerinin bilge insan olduğunu hatırladıklarında, işlerine, mesleklerine insanlara bakışları değişecektir diye düşünüyorum.